

Innledning på miniseminar om kartlegging av tros- og livssynsmangfoldet i Oslo

Rådhuset 7. februar 2018

Ingrid Rosendorf Joys, generalsekretær i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL)

Vet du hvor mange ulike tros- og livssynssamfunn som holder til i din bydel? Vet du hvor mange diasporagrupper og fra hvilke ulike land medlemmene kommer fra? Trenger vi et lokalt samarbeidsforum i Oslo?

Dette er noen av spørsmålene vi stilte i dette prosjektet, og til denne samlingen. Noen av spørsmålene får vi besvart i rapporten, men tilfanget viste seg å være såpass mye større enn vi først trodde og bildet er såpass mye mer differensiert enn først antatt, så endel av dette ligger fortsatt foran oss til å ta rede på.

Men først – er det så nøye å vite dette da?

Er det så viktig å vite om tros- og livssynsmangfoldet? Å ja, det er så nøye å vite dette. Dette er jo befolkningen i byen vår, i Oslo. Ifølge Pew Institute er ca. 86 prosent av befolkningen globalt troende. De aller fleste land har en eller annen form for restriksjon på religion, og kårerne for tros- og livssynsfriheten er innskrenket de siste tjue årene. Det er de mest ortodokse gruppene – de «strengeste», om du vil som vokser innen hver enkelt av verdensreligionene. De moderate har vanskeligere kår. I Norge vokser gruppen som ikke er registrert noe sted (såkalte nons) – per i dag ca. 15 prosent av befolkningen, 70 prosent av befolkningen er medlemmer i Den norske kirke og 15 prosent i et annet tros- eller livssynssamfunn. Oslo er Norges desidert mest tros- og livssynsmangfoldige by. Det er et brokete landskap. Religionen står for godt, men det er også helt klare negative sider knyttet til religion.

I Norge i 2018 er tro og livssyn viktig. Det er ikke sånn at religion er «kommet tilbake igjen», for den forsvant aldri, men det er blitt mer present. Blitt mer tydelig. Man kan lese om religion i alle aviser, hver dag. Ofte er det med et negativt fortegn, ofte er det med en god del manglende kunnskap. Og den er der, ikke bare i «tro og liv»-programmene på NRK, men i diskusjonene om helse, bosted, utdanning, kultur, og ikke minst integrering.

Skillelinjene mellom religiøse samfunn går ikke bare på religion, og det skal vi høre mer om i presentasjonen av kartleggingen. Religionen blir ofte en merkelapp i dette, en identitetsmarkør. Religionen blir politisert og politikken blir religionifisert.

Tros- og livssynssamfunnene har sammensatte funksjoner som både religiøse og sosiale fellesskap. For innvandrerbefolkningen er de en bro mellom opprinnelseslandet og det nye hjemlandet. De er også en brobygger mellom storsamfunnet og det enkelte medlem, der de funker. Noen er fremmere av det gode fellesskap, og noen er hemmere – dette må vi identifisere og utfordre. Det blir viktig å bruke informasjonen fra denne kartleggingen til å komme personene og gruppen i tale. Å møtes til dialog er positivt, og det er en dyd av nødvendighet. Nødvendighetsdialogen gir oss mulighet til å bli kjent og til å slipe oss på hverandre. Det handler om å legge til rette for at

fellesinteressene kan formuleres og presiseres. Det handler om å forhandle på de rimelige særinteressene, skille religion fra politikk og kultur, og statlig lovgivning og juss fra personlig moral. Dette må trossamfunnene selv ta ansvar for – det gjør vi i STL.

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) som jeg representerer har det utgangspunktet for sitt arbeid: Vi samler tros- og livssynsbredden i Norge til dialog og arbeid for likebehandling. Vi har et nasjonalt råd bestående av representanter fra hele livssynsbredden i Norge, inkludert Den norske kirke, Den katolske kirke, frikirkene, jødene, muslimene, buddhistene, sikhene, hinduene og Human-Etisk Forbund. Å samles rundt bordet er å identifisere fellesinteresser og rimelige særinteresser. Vi ansvarliggjør hverandre, majoritet og minoriteter. Det er en øvelse i demokrati og det treffer kjernen i integreringen; hva må vi enes om, og hva kan vi være helt forskjellige i? STL jobber ikke med vurdering av teologien, vi jobber med konsekvensene av trosutøvelse i Norge. Det finnes lokale STLer, lokale tros- og livssynsorganisasjoner i en rekke norske byer. Det viktigste er jo ikke at det finnes et STL, men at det finnes en infrastruktur for tros- og livssynsmangfoldet i byen. Byrådets initiativ med en ressursgruppe på dette feltet er svært positiv. Kanskje fyller det behovet, kanskje er det viktig å la det springe ut av de ulike menighetene? Kanskje er Oslo så stor at det er mer fornuftig å tenke bydelsråd, og noen steder er jo det allerede tilstede. Det vi i alle fall vet, er at STL som nasjonalt råd ikke kan være så tett på bydelene, men fungerer best som det nasjonale rådet og ressursmiljøet vi er ment å være.

Å vite mer om dette landskapet er lurt, framtidsrettet og bent fram nødvendig hvis skal få til mangfoldshovedstaden og der mangfold med den største selvfølgelighet også innbefatter tro og livssyn.

Vi står igjen med mange spørsmål, som vi fortsatt ønsker å besvare.

Hva skal vi med et STL Oslo?

Hvilke behov har de 135 menighetene med mennesker fra 220 land i Oslo?

Hva kan vi - STL nasjonalt - tilby?

Hva kan kommunen tilby?

Og hva trenger egentlig kommunen?

Tilslutt - takk for samarbeidet med Toralf Moe og Oslo kommune. Å forholde seg til Toralf er oppmuntrende og muliggjørende. Takk til Kirkelig dialogsentor, Drammen og omegn tros- og livssynsforum og Institutt for Kirke, religions og livssynsforskning (KIFO) for samarbeidet. Takk for at vi får være i rådhuset for dette miniseminar. Ha et godt miniseminar!